

Język polski kl. 1ts 04.05.2020r.

Temat: Fenomen ponadczasowości dzieł Szekspira.

Zapoznaj się z notatką poniżej, a następnie sporządź własną w zeszycie (tabelę wklej do zeszytu).

Bez wątpienia Szekspir to jeden z największych dramaturgów wszech czasów. Jego sztuki to chyba najczęściej interpretowane i najczęściej wystawiane dzieła teatralne.

Na czym polega uniwersalizm tych dzieł?

Szekspir rozpatruje i ukazuje sprawy ludzkie, dotyczące człowieka zawsze, bez względu na epokę, historię, obyczaje.

Motywy postępowania bohaterów są wielkie namiętności: miłość, nienawiść, zazdrość, chciwość.

Tematami analiz bywają tu zło, mord, zemsta, walka o władzę, strach. Są to pojęcia ponadczasowe, towarzyszące człowiekowi na każdym etapie rozwoju cywilizacji.

Szekspir wobec konwencji antycznych

Dramat antyczny	Dramat szekspirowski
uzależnienie bohatera od fatum, a nie od jego własnej psychiki; bohaterowie antyczni są niezmienni	pogłębiona analiza psychologiczna – zło bohatera ma źródło w jego charakterze i moralności, ukazana zmienność charakteru postaci (metamorfoza bohatera) i psychologiczna motywacja działań, każdy ma wolną wolę i sam decyduje o swoich czynach, człowiek jest indywidualnością
budowa dramatu: podział na stasimony i epejsodia; prolog, który wprowadza w sytuację; epilog pełniący funkcję wyjaśnienia, dopowiedzenia	nowa budowa dramatu: podział na akty i sceny, rezygnacja z zapowiedzi: prologu i epilogu, pojawienie się didaskaliów
zasada trzech jedności: miejsca, czasu i akcji; nieskomplikowana struktura wątków; całość akcji zmierza do wyraźnie zarysowanego punktu kulminacyjnego	zerwanie z zasadą trzech jedności: miejsca (np. szkockie wrzosowiska, park, zamek, pola bitwy), czasu (17 lat) i akcji (skomplikowana struktura: wielowątkowość – np. opowieści czarownic, monolog Odźwiernego; kluczowe wątki przeplatają się z epizodami mało istotnymi; zwroty akcji)
koegzystencja dwóch światów: ludzi i bogów	koegzystencja dwóch światów: fantastycznego i realnego (dramat miał pobudzać wyobraźnię)
motorem akcji jest konflikt tragiczny	motorem akcji jest żądza władzy
przyroda jest właściwie nieobecna	ważna rola nastroju (frenetyzm) budowanego m.in. przez przyrodę – zjawiska atmosferyczne są ważnym dopełnieniem gry aktorskiej; burze, wiatry, błyskawice oddziałują na bohaterów i odzwierciedlają ich stan; natura reaguje na zbrodnie Makbeta, które naruszają moralny porządek świata
ważna rola chóru – chór wprowadzał aktorów, wchodził z nimi w dialog, oceniał postępowanie bohatera, potęgował napięcie, komentował i dopowiadał wydarzenia, był pośrednikiem między aktorami a widownią – pomagał w interpretacji sztuki	rezygnowanie z chóru – widz sam obserwuje akcję utworu i wyciąga wnioski
opieranie się na grze najwyższej trzech aktorów	wprowadzenie scen zbiorowych (np. uczta, bitwa)
niepodważalna zasada dekorum – odpowiedności stylów	zerwanie z zasadą dekorum (mieszanie kategorii estetycznych: tragizmu i komizmu, np. scena z Odźwiernym), wprowadzenie scen, w których leje się krew (epatowanie okrucieństwem)
bohaterami są przede wszystkim członkowie rodzin królewskich	wprowadzenie postaci z ludu, nisko urodzonych (np. Odźwierny, Dama dworu Lady Makbet)